

WERKVORM

Horen, zien & zwijgen

Leerlingen weten dat stemgebruik en houding belangrijk zijn, maar hoe belangrijk, dat ontdekken ze in deze werkvorm! In deze werkvorm spreken drie leerlingen zelf, terwijl de anderen leerlingen observeren waar hun presentatiekracht ligt. Want wat gebeurt er in je hoofd als je alleen mag luisteren? Of wanneer je alleen maar mag kijken?

Inleiding

In 1960 werd het eerste verkiezingsdebat uitgezonden op radio én televisie. John F. Kennedy en Richard Nixon gingen met elkaar de verbale strijd aan. Tachtig miljoen mensen keken naar het televisiedebat, een ander groot deel luisterde op de radio. Terwijl de radioluisteraars beide kandidaten even goed vonden, riepen de televisiekijkers Kennedy tot winnaar uit. Wat bleek? Nixon zag er op televisie niet zo fris en gezond uit, terwijl Kennedy zongebruind, kalm en uitgeslagen oogde. De slechte, eerste indruk blijkt verpletterend, en Kennedy wint dat jaar de presidentsverkiezingen. Je houding, uitstraling en mimiek, oftewel je presentatie, zijn dus doorslaggevend en bepalend voor het succes van je presentatie. En dat is exact waar je met deze opdracht mee aan de slag gaat!

Tip!

Iedereen kent ze wel: de minions uit de films 'Verschrikkelijke ik' en 'Minions'. Het zijn gele monstertjes die ontwikkeld zijn om het kwaad op deze wereld te dienen. Zij spreken met elkaar in een onzintaaltje, waar geen touw aan vast te knopen is. Ondanks dat je ze niet verstaat, begrijp je wel wat ze bedoelen. Houding, mimiek, tempo van spreker, intonatie: alles draagt bij aan het overdragen van de boodschap. Het laat zien wat de kracht is van lichaamstaal en stemgebruik. Laat de [video](#) aan je leerlingen zien en bespreek dit met elkaar.

Duur

30-45 minuten

Leerdoelen

- Leerlingen oefenen met hun houding en stemgebruik
- Leerlingen worden bewust van het effect van hun houding en hun stemgebruik

Wat doe jij?

Stap 1

Vertel de klas dat iedere leerling een mini-presentatie moet voorbereiden van tussen de 30 en 60 secondes. Jij kan als docent zelf een onderwerp kiezen, of je laten inspireren door onze [stellingenpagina](#). Geef aan dat het bij deze opdracht niet om de inhoud, maar om de presentatie van de speech gaat. Deze opdracht leent zich daarom goed voor ludieke stellingen, zoals 'alle kinderen moeten een huisdier krijgen', 'bowlen moet een Olympische sport worden', of 'roken moet verplicht worden'. Laat leerlingen zelf kiezen of ze voor of tegen de stelling zijn en geef iedereen een paar minuten om hun korte speech of pitch voor te bereiden.

Stap 2

Kies na het voorbereiden van de speech drie vrijwilligers, voor drie verschillende rondes. De rest van de groep verdeel je in drieën.

1. Laat één groep met de rug naar de eerste spreker zitten. Deze groep focust op stemgebruik.
2. Laat de tweede groep de oren dichthouden, door middel van het dichtdrukken van de oren of oortjes of een koptelefoon met muziek. Als je een lokaal met ramen hebt, kan je ze ook even op de gang zetten. Deze groep focust op de lichaamshouding en de gebaren van de spreker.
3. De laatste groep mag zowel kijken als luisteren naar de spreker en focust dus op de combinatie van stem en houding.

A blue speech bubble icon with the word 'Tip!' written inside in white.

De juryleden kan je een aantal vragen meegeven die ze kunnen beantwoorden tijdens het bekijken van de speeches:

- Kijken: Wat zie je? Wat valt je op? Wat vind je afleidend?
- Luisteren: Wat hoor je? Wat valt je op? Wat vind je afleidend?
- Kijken en luisteren: Hoe overtuigt presentatie? Hoe hangen houding en stemgebruik met elkaar samen?

Stap 3

Doe, na het verdelen van de groepen, nog een laatste check. Zijn alle juryleden er klaar voor (hebben ze hun ogen dicht/oortjes in?). Geef de eerste spreker een daverend applaus, en laat de spreker dan beginnen met speechen. Na een speech van maximaal zestig seconden geef jij een signaal zodat het publiek weet dat de speech afgelopen is. Sluit de speech wederom af met een daverend applaus.

Stap 4

Vraag eerst hoe de speaker het vond om te spreken. Bespreek vervolgens de speech na met de klas: wat viel op? Wat ging goed? Wat was afleidend? Laat leerlingen uit de verschillende groepen aan het woord. Leerlingen die alleen hebben gekeken, kunnen bijvoorbeeld wat zeggen over de houding en de handgebaren. Leerlingen die alleen hebben geluisterd, kunnen bijvoorbeeld wat zeggen over tempo, intonatie en volume. Als laatste kunnen de leerlingen die zowel hebben gekeken en geluisterd wat zeggen over de algehele uitstraling van de spreker, zoals 'be the argument'.

Tip!

Kijk voorafgaand aan de oefening met je klas deze [video](#) van de Marokkaans-Nederlandse cabaretier en acteur Najib Amhali. In dit fragment geeft hij een 'spreekbeurt'. Wat hebben leerlingen te zeggen over stemgebruik (volume, tempo en intonatie) en lichaamshouding (handengebaren, staan en mimiek). Als je Najib Amhali feedback zou mogen geven: welke tip zou jij hem nog mee willen geven?

Stap 5

Rouleer de jurygroepen zodat iedereen op wat anders let, en laat drie andere sprekers aan het woord. Sprekers die al zijn geweest kunnen zich eventueel aansluiten bij één van de drie observerende groepen. Herhaal stap 3 en 4.

Stap 6

Bespreek de oefening na. Wat zijn jullie conclusies? Wat is de impact van stemgebruik, lichaamshouding en de combinatie van de twee. Kijk ook vooruit met de leerlingen: als je nog een keer moet spreken of debatteren, waar ga je dan opletten? Herhaal eventueel de belangrijkste tips en formuleer een algemene tip voor een volgende keer.